

Пам'яті жертв Бабиного Яру

Виконав студент групи Р-756-12
Микита РАСКАЗОВ

Викладач
Ірина МАТЮШКО

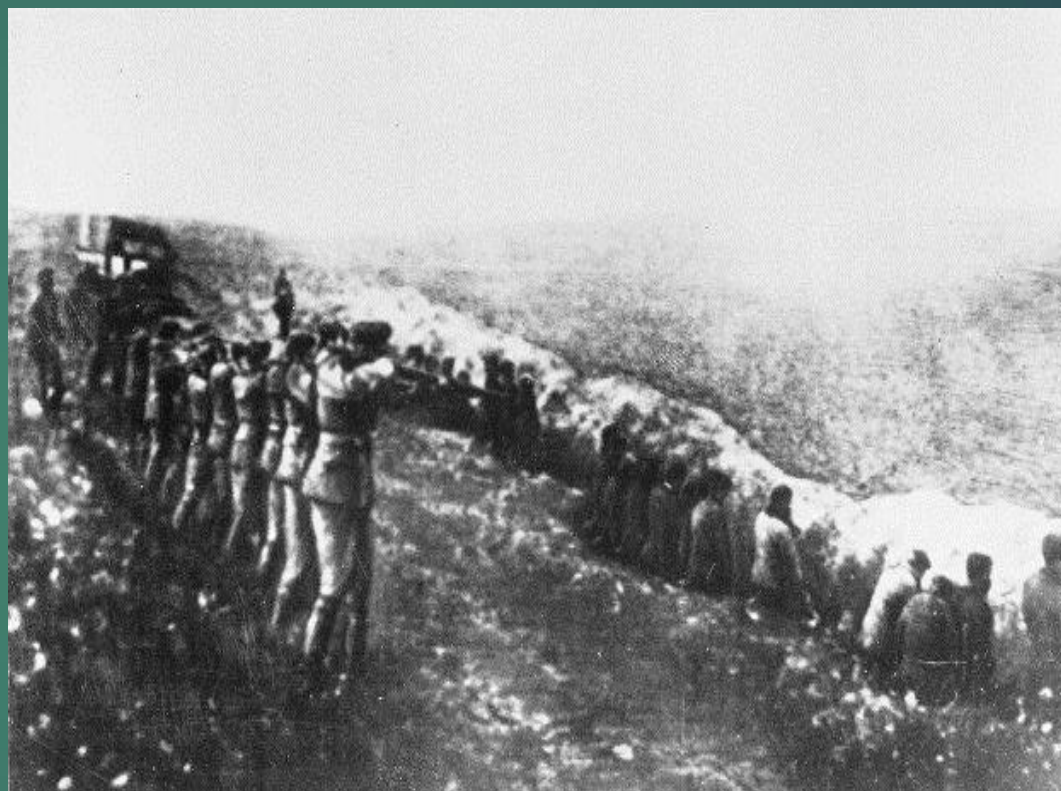
Перші жертви у Бабиному Яру

- ▶ Жертви Голодомору 1932—1933
- ▶ Під час [Голодомору](#), інспірованого радянським керівництвом для знищення українського населення, тисячі замордованих голодом людей в Києві й околицях поховали у Бабиному Яру

Жертви Голокосту

- ▶ Під час Великої Вітчизняної війни німецькі війська, зайняли Київ 19 вересня 1941 року, використовували Бабин Яр як місце масових розстрілів.
- ▶ Перший розстріл відбувся 27 вересня 1941 року - було розстріляно 752 пацієнти психіатричної лікарні ім. Івана Павлова, яка знаходилася в безпосередній близькості до яру. Точне місце розстрілу невідомо

Розстріли по расовій приналежності

- ▶ В Наприкінці вересня 1941 року зондеркоманда захопила дев'ять провідних рабинів Києва і наказала їм зробити відозву: «Після санобробки всі євреї і їх діти, як елітна нація, будуть переправлені в безпечні місця ...»
- ▶ 27-28 вересня нацистські влади віддали наказ про те, щоб 29 вересня єврейське населення міста до 8 години ранку з'явилося в призначену точку збору з документами і цінними речами. За невиконання наказу покладався розстріл. По місту було розклеєно близько 2 тисяч оголошень.

Все жидаы города Киева и его окрестностей должны явиться в понедельник 29 сентября 1941 года к 8 часам утра на угол Мельниковой и Доктеривской улиц (возле кладбищ).

Взять с собой документы, деньги и ценные вещи, а также теплую одежду, белье и пр.

Кто из жидов не выполнит этого распоряжения и будет найден в другом месте, будет расстрелян.

Кто из граждан проникнет в оставленные жидами квартиры и присвоит себе вещи, будет расстрелян.

Наказується всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок дня 29 вересня 1941 року до год. 8 ранку при вул. Мельника — Доктерівській (коло кладовища).

Всі повинні забрати з собою документи, гроші, білизну та інше.

Хто не підпорядкується цьому розпорядженню буде розстріляний.

Хто займе жидівське мешкання або розграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний.

Samtliche Juden der Stadt Kiew und Umgebung haben sich am Montag, dem 29. September 1941 bis 8 Uhr i Ecke der Melnik- und Dokterivski-Strasse (an den Friedhofen) einzufinden.
Mitzunehmen sind Dokumente, Geld- und Wertachen, sowie warme Bekleidung, Wasche usw.
Wer dieser Aufforderung nicht nachkommt und anderweitig getroffen wird, wird erschossen.
Wer in verlassen Wohnungen von Juden eindringt oder sich Gemietende daraus aneignet, wird erschossen.

Маса людей, які рухалися з різних районів міста, зливалася в один потік на [вул. Мельникова](#). У кінці її, біля протитанкового рову, загородженого «їжаками», була поставлена «застава», за якою розгорнута похідна канцелярія. Почергово від натовпу відділяли 30—40 осіб і під конвоєм вели «реєструватися». У людей відбирали всі документи та цінності. Документи в поспіху кидали в мішки, а то і просто на землю, де вони лежали товстим шаром.

Потім євреїв примушували роздягатися і через проходи в насипі виводили до краю яру, на протилежному боці якого на спеціально обладнаній дерев'яній платформі сидів кулеметник. Під безжалісний вогонь кулемета поліцаї заганяли палицями розгублених, голих, абсолютно знецілених людей, не даючи їм схаменутися, зорієнтуватися. Розпачливе ридання, крики поліцаїв, благання про допомогу, прокляття катам, молитви, що заглушувалися веселими мелодіями вальсів з гучномовців, гуркотом літака, що кружляв над яром...

Розповіді очевидців

- ▶ Я зупинився поблизу, і знаходилися на галявині, стали завантажувати машину речами. З цього місця я бачив, що прибували євреїв - чоловіків, жінок і дітей - зустрічали також українці і спрямовували до того місця, де ті повинні були по черзі складати свої пожитки, пальто, взуття, верхній одяг і навіть нижню білизну. У певному місці євреї мали складати й свої коштовності. Все це відбувалося дуже швидко: якщо хтось затримувався, українці (поліцаї) підганяли його стусанами і ударами.
- ▶ Не розрізняли між чоловіками, жінками і дітьми ... Роздягнених євреїв направляли в яр приблизно 150 метрів завдовжки, 30 метрів завширшки й аж 15 метрів глибиною. У цей яр вело 2 або 3 вузьких проходу, за якими спускалися євреї. Коли вони підходили до краю яру, німецькі поліцейські хапали їх і вкладали на трупи вже перебували там розстріляних євреїв. Це відбувалося дуже швидко. Трупи лежали акуратними рядами. Як тільки єврей лягав, підходив німецький поліцейський з автоматом і стріляв лежав в потилицю. Євреї, які спускалися до яру, були настільки перелякані цією страшною картиною, що ставали повністю безпорадними ...

Подальші ростріли

- ▶ Бабин Яр став місцем масових розстрілів німецькими окупантами мирного населення і радянських військовополонених; [євреїв](#) і [циган](#) — за етнічною ознакою, а також партійних та радянських активістів, підпільників, членів [Організації українських націоналістів](#) (переважно членів [ОУН-м](#)), заручників, «саботажників», порушників комендантської години та інших.
- ▶ Зокрема, 10 січня 1942 було страчено близько 100 матросів і командирів Дніпровського загону Пінської військової флотилії, а 18 лютого 1943 — трьох футболістів [київського «Динамо»](#)
- ▶ У 1941—1943 у Бабиному Яру розстріляно 621 члена [ОУН](#)^{[5][6][7][8]}, серед них і відому українську поетесу [Олену Телігу](#) разом із чоловіком.

Теліга Олена Іванівна (українська поетеса, публіцистка, літературна критикиня, діячка ОУН)

- ▶ Народилась в Ільїнському під Москвою в інтелігентній українській родині. У 1918 разом з родиною переїхала до Києва. Тут навчалася в Жіночій гімназії Олександри Дучинської. 1928 розпочала літературну діяльність, друкувалася в «Літературно-науковому вістнику» (1922—1932)^[6], що в той час виходив у Львові під редагуванням Дмитра Донцова, що відіграв важливу роль у формуванні націоналістичного світогляду Теліги. В Чехії відбулося її становлення як поетеси, публіцистки-літературознавиці. Після початку радянсько-німецької війни в липні 1941 в складі похідних груп ОУН разом із Уласом Самчуком нелегально перейшла кордон і переїхала до Львова, у вересні прибула до Рівного, де написала публіцистичні статті «Розсипаються мури» та «Братерство в народі», які були опубліковані в редагованій У. Самчуком газеті «Волинь»^[13]. А 22 жовтня 1941 року прибула до окупованого німецькою армією Києва.

Вшанування

- ▶ Тривалий час радянська влада намагалася замовчати трагедії Голодомору, Голокосту та Куренівки, що сталися в різні роки у Бабиному Яру. У 1965 році був оголошений закритий конкурс на найкращий пам'ятник жертвам Бабиного Яру: найкращими були визнані проєкти відомих київських архітекторів [Йосипа Каракіса](#) та [Авраама Мілецького](#)

- ▶ Пам'ятник розстріляним євреям «Менора»

▶ *Пам'ятник радянським громадянам та військовополоненим солдатам і офіцерам Радянської армії, розстріляним німецькими нацистами у Бабиному яру, що було врешті відкрито у 1976 році, було збудовано на місці обеліску 1966 року. Відкриття пам'ятника було зустрінуте жорсткою критикою євреїв поза межами СРСР за те, що євреї не були згадані особливо.*

▶ У березні 2007 року на території Бабиного Яру було створено Національний історико-меморіальний заповідник «Бабин Яр» з метою вшанування та увічнення пам'яті жертв війни і політичних репресій на базі Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» планується створення Меморіального центру «Бабин Яр», проєкт якого у лютому 2019 році представили українській громадськості українські історики Інституту історії України НАН

Загальна кількість жертв

- ▶ У різних публікаціях даються різні цифри загальної кількості знищених у Бабиному Яру — приблизно від 70 000 до 150 000 осіб^[джерело?][9]. У 1946 на Нюрнберзькому процесі радянською владою наводилася оцінка близько 100 000 осіб^[10], згідно з висновками спеціальної державної комісії для розслідування нацистських злочинів під час окупації Києва.
- ▶ За даними історика, провідного наукового співробітника Музею історії Києва, відповідального секретаря Громадського комітету для вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру Віталія Нахмановича, за весь час німецької окупації у Бабиному Яру були розстріляно 90–100 000 людей^[11], з них приблизно 65–70 000 євреїв^[12].